

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ศิวาภรณ์ เก่งสุวรรณ¹

สำราญ กำจัดภัย²

วิจิตรา วงศ์อนุสิทธิ์³

บทคัดย่อ

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในปี พ.ศ. 2553 ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ หลักสูตรได้มีการปรับปรุง 3 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2557 พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2567 วิทยานิพนธ์เรื่องแรกตีพิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2556 ในช่วงปี พ.ศ. 2556 ถึง 2567 มีวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ทั้งหมด 72 เรื่อง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์วิทยานิพนธ์เหล่านี้ โดยสารสนเทศ ที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และการพัฒนากระบวนการทำวิทยานิพนธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยมีดังนี้

1. วิทยานิพนธ์ 72 เรื่อง มีการตีพิมพ์และเผยแพร่มากที่สุดในปี พ.ศ. 2558 (จำนวน 19 เรื่อง ร้อยละ 26.40) รองลงมาคือ พ.ศ. 2559 (จำนวน 17 เรื่อง ร้อยละ 23.60) เป็นวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาภาคพิเศษ (45 เรื่อง ร้อยละ 62.50) และของนักศึกษาภาคปกติ (27 เรื่อง ร้อยละ 37.50) โดยจำแนกตามหลักสูตรปี พ.ศ. 2552 (จำนวน 54 เรื่อง ร้อยละ 75.00) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557 (จำนวน 12 เรื่อง ร้อยละ 16.70) และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 (จำนวน 6 เรื่อง ร้อยละ 8.30) ส่วนหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา เมื่อจำแนกกลุ่มตามเป้าหมายหลักของการวิจัย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มมุ่งพัฒนาหลักสูตร (จำนวน 36 เรื่อง ร้อยละ 50.00) และกลุ่มมุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน (จำนวน 34 เรื่อง ร้อยละ 47.20) กลุ่มอื่น ๆ (จำนวน 2 เรื่อง ร้อยละ 2.80) เรื่องแรกมุ่งศึกษาเชิงลึกทางด้านภาษาถิ่น สู่แนวทางการพัฒนาหลักสูตร อีกเรื่องมุ่งศึกษาโมเดลเชิงโครงสร้างพระระดับ

2. วิทยานิพนธ์ 68 เรื่อง จากทั้งหมด 72 เรื่อง (ร้อยละ 94.40) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (R and D) ที่เหลือแบ่งเป็น การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (2 เรื่อง ร้อยละ 2.80) การวิจัยเชิงนโยบายและการวิจัยเชิงคุณภาพ (ประเภทละ 1 เรื่อง ร้อยละ 1.40) แบบแผนการวิจัยที่มีความถี่สูงสุด คือ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล ppaula.porn@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

One Group Pretest Posttest Design (จำนวน 50 เรื่อง ร้อยละ 69.40) รองลงมาตามลำดับ ได้แก่ Pretest-Posttest Control Group Design (จำนวน 9 เรื่อง ร้อยละ 12.50) Randomized Control Group Pretest-Posttest Design (จำนวน 8 เรื่อง ร้อยละ 11.10) Non Experimental Research (3 เรื่อง ร้อยละ 4.20) ที่เหลืออีก 2 เรื่อง (ประเภทละ 1 เรื่อง ร้อยละ 1.40) เป็น Randomized Pretest-Posttest และ Control Group Time-Series Design

3. วิทยานิพนธ์ 72 เรื่อง มีการนำแนวคิดหรือทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ทั้งหมด 55 แนวคิดหรือทฤษฎี โดยเรียงตามความถี่ 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (10 เรื่อง ร้อยละ 13.90) 2) การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (9 เรื่อง ร้อยละ 12.50) 3) การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (7 เรื่อง ร้อยละ 9.70) 4) เมตาทาคอนิชั่น (6 เรื่อง ร้อยละ 8.30) การเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน (6 เรื่อง ร้อยละ 8.30) และ 5) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (5 เรื่อง ร้อยละ 6.90)

4. วิทยานิพนธ์เฉพาะกลุ่มมุ่งพัฒนาหลักสูตร (36 เรื่อง) หลักสูตรที่พัฒนามีความถี่สูงสุดเป็นหลักสูตรเสริม (ร้อยละ 41.70) รองลงมาตามลำดับ เป็นหลักสูตรฝึกอบรม (ร้อยละ 38.90) หลักสูตรรายวิชา (ร้อยละ 16.70) และหลักสูตรบูรณาการ (ร้อยละ 2.80) โดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อหลักสูตร 2) หลักการและเหตุผล 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) กระบวนการการจัดกิจกรรม และ 6) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ เช่น สื่อและแหล่งเรียนรู้ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน ส่วนองค์ประกอบของรูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอนที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) ที่มาและความสำคัญ 3) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการ 5) จุดมุ่งหมาย 6) โครงสร้างเนื้อหา 7) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ เช่น สื่อและแหล่งเรียนรู้ การนำรูปแบบไปใช้

คำสำคัญ การสังเคราะห์งานวิจัย, วิจัย, หลักสูตรและการสอน

**A Synthesis of Theses in the Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction Research,
Sakon Nakhon Rajabhat University**

Sivaporn Kengsuwan¹

Sumran Gumjudpai²

Vijittra Vonganusith³

Abstract

The Doctor of Philosophy Program in Curriculum and Instruction Research at Sakon Nakhon Rajabhat University commenced its first cohort of students in 2010, offering enrollment through both regular and special programs. Since its inception, the curriculum has undergone three revisions in 2014, 2019, and 2024. The program's first thesis was published in 2013. From 2013 to 2024, a total of 72 theses have been published. Accordingly, this research aimed to synthesize the theses produced within the program. The information obtained from this synthesis is expected to contribute to curriculum improvement, inform the development of thesis topics for students, and enhance the thesis development process. The research tools included a data recording form. Data analysis was conducted using frequency, percentage, and content analysis. The research findings were presented as follows:

1. Among the 72 theses, the highest number was published in 2015 (19 theses, 26.40%), followed by 17 theses in 2016 (23.60%). Of the total, 45 theses (62.50%) were produced by students enrolled in the special program, while 27 theses (37.50%) were authored by students in the regular program. When classified by curriculum version, 54 theses (75.00%) were completed under the 2009 curriculum, 12 theses (16.70%) under the revised 2017 curriculum, and six theses (8.30%) under the revised 2019 curriculum. As of now, no theses have been completed under the 2024 revised curriculum. Regarding the primary research focus, the theses can be categorized into three groups: (1) those aiming to develop curricula, comprising 36 theses (50.00%), (2) those focusing on the development of instructional

¹ Master of Education Degree in Research of Curriculum and Instruction, Sakon Nakhon Rajabhat University, Email ppaula.porn@gmail.com

² Assoc. Prof., Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Asst. Prof., Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

models or approaches, totaling 34 theses (47.20%), and (3) other topics, totaling two theses (2.80%). One of the studies in this final group involved an in-depth investigation of regional dialects as a foundation for curriculum development, while the other focused on the development of a multilevel structural equation model.

2. Of the 72 theses, 68 (94.40%) employed the research and development (R&D) methodology. The remaining theses were distributed among other methodologies: participatory action research (2 theses, 2.80%), policy research (1 thesis, 1.40%), and qualitative research (1 thesis, 1.40%). In terms of research design patterns, the most frequently used design was the one-group pretest-posttest design (50 theses, 69.40%), followed by the pretest-posttest control group design (9 theses, 12.50%), the randomized control group pretest-posttest design (8 theses, 11.10%), and non-experimental research (3 theses, 4.20%). The remaining two theses (1 each, 1.40%) used the randomized pretest-posttest design and the control group time-series design.

3. Across the 72 theses, 55 distinct concepts or theories were applied. The top five most used were ranked: 1) blended learning (10 theses, 13.90%), 2) constructivism (9 theses, 12.50%), 3) brain-based learning (7 theses, 9.70%), 4) metacognition (6 theses, 8.30%) and context-based learning (6 theses, 8.30%), and 5) cooperative learning (5 theses, 6.90%).

4. Among the 36 theses focusing on curriculum development, the most frequently developed curriculum type was the enrichment curriculum (41.70%), followed by training curriculum (38.90%), course-based curriculum (16.70%), and integrated curriculum (2.80%). Six curriculum components were consistently defined (80% or more), including: 1) title, 2) principles and rationale, 3) objectives, 4) curriculum structure, 5) learning activity processes, and 6) assessment and evaluation. Other components, such as media and learning resources, and foundational theories and concepts, were also included. For instructional models, eight components were similar and consistent (80% or more): 1) title, 2) background and significance, 3) foundational theories and concepts, 4) principles, 5) objectives, 6) content structure, 7) learning management process, and 8) assessment and evaluation. Other components included media and learning resources, and the application of the model.

KEYWORDS Research Synthesis, Research, Curriculum and Instruction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์มีปริมาณของข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านดิจิทัล ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย จึงมีการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอย่างมากมาย การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงจากการศึกษาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นวิธีเดียวกันหรือใกล้เคียงกันจากงานวิจัย โดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ เล่ม มาจัดหมวดหมู่ แล้วนำมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วยวิธีการที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้คำตอบหรือข้อสรุปของปัญหาการวิจัยนั้น ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีการสังเคราะห์งานวิจัยรูปแบบต่าง ๆ กันไป และมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง จนในปัจจุบันมีวิธีสังเคราะห์งานวิจัยที่นิยมอยู่ 2 วิธี คือ 1) การสังเคราะห์เนื้อหาสาระเฉพาะส่วนที่เป็นข้อค้นพบของรายงานการวิจัย โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยาย (Qualitative Synthesis) และ 2) การสังเคราะห์เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นลักษณะงานวิจัย รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ผู้วิจัยต้องนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์หาข้อสรุปที่เป็นเนื้อเรื่องเดียวกัน และตอบปัญหาการวิจัย และ 5) การเสนอรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย (Somkid, 2016)

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร สังกัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์และเผยแพร่แล้ว จำนวน 72 เรื่อง และมีแนวโน้มจะมีผู้สำเร็จการศึกษาและเผยแพร่วิทยานิพนธ์เพิ่มจำนวนมากขึ้น วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในขอบเขตที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากการเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์จากความสนใจและความถนัดของผู้วิจัยเอง ทำให้มีข้อค้นพบที่หลากหลาย ซึ่งยังไม่มีการสังเคราะห์ จึงมีความจำเป็นต้องหาวิธีการในการสรุปงานวิจัยและสังเคราะห์ข้อค้นพบให้ชัดเจน ดังนั้นการสังเคราะห์งานวิจัยจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อสรุปที่สามารถบอกได้ว่าข้อมูลพื้นฐานของงานวิทยานิพนธ์ และรายละเอียดของงานวิทยานิพนธ์มีคุณลักษณะสำคัญอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้เห็นภาพรวมของงานวิทยานิพนธ์ และได้แนวทางในการพัฒนางานวิทยานิพนธ์

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญ และความจำเป็นในการที่จะสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน ได้ข้อความรู้ ข้อค้นพบ ข้อมูลสารสนเทศ แนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานวิทยานิพนธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นฐานข้อมูลสำหรับอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่จะนำผลการวิจัยไปใช้

ในการปรับปรุงหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษา การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ และการพัฒนากระบวนการทำวิทยานิพนธ์ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567
2. เพื่อสังเคราะห์คูณลักษณะของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 โดยสำรวจจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาของสาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน จำนวน 72 เรื่อง (ข้อมูล ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2568)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกคูณลักษณะของงานวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 ข้อ และตอนที่ 2 ข้อมูลรายละเอียดของงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 23 ข้อ รวมทั้งหมดจำนวน 25 ข้อ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกคูณลักษณะงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบบันทึกคูณลักษณะงานวิทยานิพนธ์ และตัวแปรคูณลักษณะงานวิทยานิพนธ์ที่ต้องการบันทึก แล้วสร้างแบบบันทึกคูณลักษณะของงานวิทยานิพนธ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการสำรวจ และจดบันทึกลักษณะของงานวิทยานิพนธ์ ตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนำมาสังเคราะห์ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ชื่อเรื่อง และชื่อ-สกุล ผู้วิจัย ตอนที่ 2 ข้อมูลรายละเอียดของงานวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ปีที่พิมพ์เผยแพร่ ประเภทของนักศึกษา หลักสูตรที่ศึกษา กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์ กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร ที่เน้นผลลัพธ์ กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นผลลัพธ์ ลักษณะงานวิทยานิพนธ์ตามระเบียบวิธีวิจัย ความมุ่งหมายของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชั้นศึกษาผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัย การทดสอบนัยสำคัญ ระยะเวลาในการทดลอง

สถิติพื้นฐาน สถิติทดสอบสมมติฐาน จำนวนตัวแปรต้นและตัวแปรตาม องค์ประกอบของหลักสูตร องค์ประกอบของรูปแบบ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 โดยสำรวจรายชื่อวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทำการอ่านงานวิทยานิพนธ์โดยละเอียด จากนั้นทำการบันทึกข้อมูลลงแบบบันทึกคุณลักษณะของงานวิทยานิพนธ์ และนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล มาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ แล้วนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ มาสังเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปประเด็นสำคัญของงานวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาค้นลักษณะของวิทยานิพนธ์

1. วิทยานิพนธ์ที่ตีพิมพ์และเผยแพร่ ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนมากที่สุด 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.40 และปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

2. วิทยานิพนธ์จำแนกตามประเภทของนักศึกษา ภาคพิเศษ มีจำนวนมากที่สุด 45 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 62.50 และภาคปกติ มีจำนวนน้อยที่สุด 27 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 37.50

3. วิทยานิพนธ์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552 มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 54 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 75.00 รองลงมาเป็น หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557 จำนวน 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.70 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำนวน 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.30

4. วิทยานิพนธ์จำแนกตามกลุ่มของงานวิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร มีจำนวนมากที่สุด 36 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาเป็น มุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 47.20 และลักษณะอื่น 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.80

5. วิทยานิพนธ์จำแนกตามกลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรเสริม มีจำนวนมากที่สุด 15 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 41.70 และหลักสูตรบูรณาการ มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.80

6. วิทยานิพนธ์จำแนกตามการมุ่งพัฒนาหลักสูตร ที่เน้นผลลัพธ์ เน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ มีจำนวนมากที่สุด 31 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 86.10 และเน้นทักษะด้านปฏิบัติงาน มีจำนวนน้อยที่สุด 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.10

7. วิทยานิพนธ์จำแนกตามการมุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นผลลัพธ์เน้นทักษะเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการต่าง ๆ (ทักษะกระบวนการด้านปัญญาหรือทางสังคม) มีจำนวนมากที่สุด 24 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 70.60 และเน้นการบูรณาการ มีจำนวนน้อยที่สุด 4 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.10

8. วิทยานิพนธ์จำแนกตามลักษณะงานวิทยานิพนธ์ตามระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยและพัฒนา มีจำนวนมากที่สุด 68 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 94.40 และการวิจัยเชิงนโยบายและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

9. วิทยานิพนธ์ที่มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรม มีจำนวนมากที่สุด 71 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 98.60 และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

10. วิทยานิพนธ์ที่มีการตั้งสมมติฐานของการวิจัย แบบมีทิศทาง มีจำนวนมากที่สุด 66 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 91.70 และอีก 6 เรื่อง ไม่มีการตั้งสมมติฐานของการวิจัย

11. วิทยานิพนธ์ที่ศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจำนวนมากที่สุด 11 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 15.30 และศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ ภาษาถิ่น ศิลปศึกษา การพยาบาล และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

12. วิทยานิพนธ์จำแนกตามประเภทของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในขั้นศึกษาผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.60 และประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครูผู้สอนระดับอุดมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด 5 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 8.30

13. วิทยานิพนธ์ที่จำแนกการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองอย่างเดียว มีจำนวนมากที่สุด 52 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.20 รองลงมาเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม 17 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 23.60 และเป็นกลุ่มเป้าหมาย 3 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 4.20

14. วิทยานิพนธ์ที่เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง มีจำนวนมากที่สุด 36 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 50.00 และใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสุ่ม มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

15. วิทยานิพนธ์ที่ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design มีจำนวนมากที่สุด 50 เรื่อง และแบบแผนการวิจัย มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ Control Group Time-Series Design และ Pretest-Posttest 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

16. วิทยานิพนธ์ที่จำแนกตามการทดสอบนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 52 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 72.20 รองลงมาเป็น ที่ระดับ .05 22 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 30.60 และไม่มีการทดสอบนัยสำคัญ 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 2.80

17. วิทยานิพนธ์ที่มีระยะเวลาในการทดลองมากกว่า 40 ชั่วโมง มีจำนวนมากที่สุด 19 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26.40 และระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 1-10 ชั่วโมง มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

18. วิทยานิพนธ์ที่ใช้สถิติพื้นฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 72 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็น ค่าเฉลี่ยและร้อยละของค่าเฉลี่ย 39 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 54.20 และใช้ความถี่/ร้อยละของความถี่ 12 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 16.70

19. วิทยานิพนธ์ที่ใช้สถิติทดสอบสมมติฐาน Dependent (Paired) Samples t-test มีจำนวนมากที่สุด 61 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 84.70 และสถิติทดสอบสมมติฐาน มีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ One-way ANOVA, Binomial Sign Test, Multilevel Regression Analysis (การวิเคราะห์ถดถอยพหุระดับ) และ Confirmatory Factor Analysis (การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน) 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

20. วิทยานิพนธ์ที่จำแนกตามจำนวนตัวแปรต้น 1 ตัวแปร มีจำนวนมากที่สุด 53 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 73.60 ตัวแปรต้น 11 ตัวแปร จำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40 และจำแนกตามจำนวนตัวแปรตาม 4 ตัวแปร มีจำนวนมากที่สุด 25 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 34.70 ตัวแปรตาม 7 ตัวแปร มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

21. วิทยานิพนธ์จำแนกตามองค์ประกอบของหลักสูตร มี 36 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 มี 1) ชื่อหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการการจัดกิจกรรม 4) การวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบรองลงมา มี 35 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.20 มีหลักการและเหตุผล เป็นองค์ประกอบ

22. วิทยานิพนธ์จำแนกตามองค์ประกอบของรูปแบบ มี 34 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 มี 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการของรูปแบบ 3) จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบ รองลงมา มี 33 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 97.10 มีการวัดประเมินผล เป็นองค์ประกอบ

23. แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีจำนวนมากที่สุด 10 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.90 และแนวคิดหรือทฤษฎี 26 แนวคิดหรือทฤษฎี มีจำนวนน้อยที่สุด 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.40

ตอนที่ 2 ผลการสังเคราะห์เชิงคุณภาพของวิทยานิพนธ์

จากการสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยนำเสนอผลการสังเคราะห์คุณลักษณะของวิทยานิพนธ์ ในประเด็นหลัก 11 ประเด็น ดังนี้

1. ปีที่พิมพ์และเผยแพร่ เห็นได้ว่าการตีพิมพ์และเผยแพร่ ในปี พ.ศ. 2558 และปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนวิทยานิพนธ์มากเป็นอันดับที่ 1 และ 2

2. ประเภทของนักศึกษา เห็นได้ว่า นักศึกษาภาคพิเศษสำเร็จการศึกษามากกว่านักศึกษาภาคปกติ

3. หลักสูตรที่ศึกษา เห็นได้ว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552 มากกว่านักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 เนื่องจากการรับเข้านักศึกษาตามหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2552 มากกว่านักศึกษาตามหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2557 และหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ซึ่งในปัจจุบันใช้หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2567 นักศึกษารุ่นแรกกำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2/2567

4. กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์ เห็นได้ว่า กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร และมุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน มีจำนวนใกล้เคียงกัน

5. กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร ที่เน้นผลลัพธ์ เห็นได้ว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยี และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

6. กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นผลลัพธ์ เห็นได้ว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เน้นทักษะเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการต่าง ๆ (ทักษะกระบวนการด้านปัญญาหรือทางสังคม) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์

7. เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่ศึกษา เห็นได้ว่า เนื้อหาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีการศึกษามากที่สุด

8. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในขั้นศึกษาผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย เห็นได้ว่า ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา มากที่สุด

9. องค์ประกอบของหลักสูตร ที่ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน โดยองค์ประกอบของหลักสูตรที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อหลักสูตร 2) หลักการและเหตุผล 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) กระบวนการการจัดกิจกรรม และ 6) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ อาทิ สื่อและแหล่งเรียนรู้ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

10. องค์ประกอบของรูปแบบที่ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน โดยองค์ประกอบของรูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน ที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) ที่มาและความสำคัญ 3) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการของรูปแบบ 5) จุดมุ่งหมาย 6) โครงสร้างเนื้อหา 7) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ และ 8) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ อาทิ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การนำรูปแบบไปใช้

11. แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน เห็นได้ว่า นักศึกษาได้นำแนวคิดหรือทฤษฎีมาใช้ ทั้งหมด 55 แนวคิดหรือทฤษฎี โดยเรียง 5 อันดับแรกที่นิยมใช้ ได้แก่ 1) แนวคิดการเรียนรู้แบบ

ผสมผสาน 2) ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 3) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 4) แนวคิดเมตาออกนิชันและแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน และ 5) แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ผู้วิจัยอภิปรายผลในประเด็นหลัก ดังนี้

1. คุณลักษณะของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 สรุปได้ว่า ปีที่พิมพ์และเผยแพร่ มากที่สุด คือ ปี พ.ศ. 2558 ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษามีการทดลองและเขียนรายงานการวิจัยในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลต่อจำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ประเภทของนักศึกษา มากที่สุด คือ นักศึกษาภาคพิเศษ ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จึงมีเวลาเรียนในวันเสาร์-อาทิตย์ หลักสูตรที่ศึกษา มากที่สุด คือ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2552) ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นการเริ่มต้นหลักสูตรใหม่ และเป็นสาขาที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์ มากที่สุด คือ กลุ่มของงานวิทยานิพนธ์มุ่งพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะ หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ดังนั้น บุคลากรทางการศึกษาจึงมีความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการพัฒนาหลักสูตร และยังพบว่าเป็นการพัฒนาหลักสูตรเสริม มากที่สุด ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรเน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการศึกษาในปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานฯ โดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ยังคงจำแนกตามเนื้อหา ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ จึงยังมีความสำคัญ ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรเน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ การพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน เน้นทักษะเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการต่าง ๆ (ทักษะกระบวนการด้านปัญญาหรือทางสังคม) มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ แนวโน้มในการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากกว่าเนื้อหา ดังนั้น ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงเน้นการพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ระเบียบวิธีวิจัย การวิจัยและพัฒนา มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นวิธีวิทยาการวิจัยที่ศึกษาค้นคว้า คิดค้นอย่างเป็นระบบ น่าเชื่อถือ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรม ซึ่งผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ในด้านนี้ ความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรม มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ต้องมีนวัตกรรมเพื่อเข้าสู่วิทยฐานะ/ตำแหน่งที่สูงขึ้น มีการตั้งสมมติฐาน แบบมีทิศทาง มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การตั้งสมมติฐาน แบบมีทิศทาง ช่วยให้ผู้วิจัยมองเห็นปัญหาการวิจัย มีความชัดเจนยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Kamphut, Srikun, & Bamrungkit (2021) ที่กล่าวว่า มีสมมติฐานแบบมีทิศทางมากที่สุด เนื้อหาสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้ทำวิทยานิพนธ์เป็นผู้รับผิดชอบสอนใน

สาระการเรียนรู้ดังกล่าว ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในชั้นศึกษาผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย เป็นนักเรียนและครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่สังกัดหน่วยงาน ในระดับระดับประถมศึกษา การแบ่งกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองอย่างเดียวนั้นมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ นักศึกษา ส่วนใหญ่สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก จึงทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมีเพียงกลุ่มเดียว วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบ ไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น (ไม่มี Random) แบบเจาะจง มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ มีความสะดวก ประหยัดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย สอดคล้องกับ Pidthong (2023) และ Kamphut, Srikun, & Bamrungrkit (2021) ที่สรุปว่า ใช้การเลือกแบบเจาะจงมากที่สุด แบบแผนการวิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นแบบแผนที่ทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน จำนวน 1 กลุ่ม สอดคล้องกับ Singklang, & Sawangboon (2024) และ Anaman, Buakerd, Sirisawat, & Yahakorn (2018) ที่สรุปว่า แบบแผนการวิจัยที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น one group pretest posttest design จำนวน 37 เรื่อง (ร้อยละ 90.24) ซึ่งจะทำให้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ ระดับนัยสำคัญที่ .01 มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ งานวิจัยในระดับคุุณวิบัณฑิตส่วนใหญ่จะกำหนด ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 99% ระยะเวลาในการทดลอง มากกว่า 40 ชั่วโมง มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ ระยะเวลาที่ใช้เหมาะสมกับแต่ละเนื้อหา สถิติพื้นฐาน ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้มากที่สุด ใช้ Dependent (Paired) Samples t-test เป็นสถิติในการทดสอบสมมติฐาน มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีการเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งนิยมใช้ t-test เป็นสถิติในการทดสอบสมมติฐาน (Thaierueakham, 2008) ตัวแปรต้น 1 ตัวแปร มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะการออกแบบการทดลองการสร้าง นวัตกรรม มีความชัดเจน สอดคล้องกับ Statipakeekul, & Phetmon (2022) และ Khankhaeng (2019) ที่ สรุปว่า ส่วนใหญ่ทำวิจัยถึงทดลอง โดยมีตัวแปรอิสระ 1 ตัว ตัวแปรตาม 4 ตัวแปร มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ เป็นการยืนยันว่างานวิจัยมีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบของหลักสูตร ที่ปรากฏในงาน วิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน โดย องค์ประกอบของหลักสูตรที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อ หลักสูตร 2) หลักการและเหตุผล 3) จุดมุ่งหมาย 4) โครงสร้างของหลักสูตร 5) กระบวนการการจัดกิจกรรม และ 6) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ อาทิ สื่อและแหล่งเรียนรู้ แนวคิดและทฤษฎี พื้นฐาน สอดคล้องกับ Srisawat, & Srisawat (2009) หลักสูตร มี 4 องค์ประกอบ คือ จุดประสงค์ สาระ ความรู้ประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล และ Sutthirat (2013) หลักสูตร ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ 2) เนื้อหาหรือประสบการณ์ 3) วิธีการจัดประสบการณ์หรือวิธี สอน 4) การประเมินผลหลักสูตร องค์ประกอบของรูปแบบที่ปรากฏในงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน โดยองค์ประกอบของรูปแบบหรือ รูปแบบการเรียนการสอน ที่ระบุไว้ตรงกัน (มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อ รูปแบบ 2) ที่มาและความสำคัญ 3) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 4) หลักการของรูปแบบ 5) จุดมุ่งหมาย 6)

โครงสร้างเนื้อหา 7) กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบ และ 8) การวัดและประเมินผล ส่วนองค์ประกอบอื่นที่ปรากฏ อาทิ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับ Kaemmani (2018) ที่สรุปว่า รูปแบบการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๆ ดังนี้ ประชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน การบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ที่มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ของการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอน และสอดคล้องกับ Anderson (1999) ที่สรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย หลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสามารถนำไปใช้ได้อย่างหลากหลาย ทั้งการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการฝึกอบรม โดยในการเก็บข้อมูลต่างประเด็น ทั้ง 25 ประเด็นข้างต้น สอดคล้องกับ Sökmen (2021) ที่สรุปว่า ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละและความถี่ ในการวิเคราะห์เนื้อหาจะพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ เช่น ผู้แต่ง ปีที่วิจัย วัตถุประสงค์ของการศึกษา ผลการวิจัย วิธีการวิจัย และวิธีการสุ่มตัวอย่าง และสอดคล้องกับ Gökal, Buzun, & Adalier (2023) ที่สรุปว่า กำหนดรหัสวิทยานิพนธ์ตามวันที่ตีพิมพ์ มหาวิทยาลัย สถาบัน ภาควิชา ระดับบัณฑิตศึกษา/ปริญญาเอก ชื่อเรื่องทางวิชาการ ของอาจารย์ที่ปรึกษา ภาษาวิทยานิพนธ์ วิธีการวิจัย สาขาวิชาย่อย เมืองและภูมิภาคที่เขียนวิทยานิพนธ์

2. การสังเคราะห์เชิงคุณภาพของวิทยานิพนธ์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่เผยแพร่ระหว่างปี 2556-2567 แยกเป็นประเด็นสำคัญเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาวิทยานิพนธ์ในอนาคต ได้ข้อสรุปแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตร เห็นได้ว่า หลักสูตรที่เน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่างๆ มีจำนวนที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะ การจัดการศึกษาในปัจจุบันใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานและตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ ซึ่งยังคงจำแนกตามเนื้อหา ดังนั้นความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ จึงยังมีความสำคัญ ส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรเน้นความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ รวมทั้ง เป็นรากฐานสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่ถูกต้อง พัฒนาความคิดเชิงลึก สนับสนุนการสอนของครู และเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต การออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม สอดคล้องกับ Moolkum, & Moolkum (2002) ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างและแบ่งปันความรู้ภายในองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน ความรู้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวและเติบโตได้อย่างยั่งยืน การบูรณาการความรู้จากหลากหลายสาขา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่ครอบคลุม

การจัดการและประยุกต์ใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความสำเร็จและความยั่งยืนในสังคมปัจจุบัน และยังสอดคล้องกับ Bloom, Engelhart, Furst, Hill, & Krathwohl (1956) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ความเข้าใจ และความคิด ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจถึงแวดลอมต่าง ๆ ได้มากขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง

2.2 การพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน เห็นได้ว่า เน้นทักษะเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการต่าง ๆ (ทักษะกระบวนการด้านปัญญาหรือทางสังคม) มีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะแนวโน้มในการจัดการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะในการปฏิบัติงานมากกว่าเนื้อหา ดังนั้น ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงเน้นการพัฒนารูปแบบหรือรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการใช้ชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Kaemmani (1991) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะคิดวิเคราะห์และฝึกการทำงานร่วมกัน ผ่านกิจกรรมที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.3 แนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ เห็นได้ว่า แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสามารถนำไปใช้ได้อย่างหลากหลายทั้งการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการฝึกอบรม เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มุ่งหวังที่จะสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการเสริมสร้างความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงข้อมูล การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร สอดคล้องกับ Tungkhanai (2021) ที่สรุปว่า การเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งแบบในชั้นเรียนปกติ แบบออนไลน์ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเชื่อมโยงความรู้และทำให้เกิดการพัฒนาความคิด วิเคราะห์กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้น และยืดหยุ่นเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ตลอดจนแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการเรียนรู้ รองลงมาเป็นแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกัน/แนวคิดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ/แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ/ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทั้งนี้เป็นเพราะ แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม กระตุ้นการเรียนรู้เชิงลึก สร้างบรรยากาศที่ดี เพิ่มแรงจูงใจ และส่งเสริมทักษะสำคัญในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับ Kaemmani (2005) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู่มากที่สุด จากการร่วมมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเสริมแรง และยังสอดคล้องกับ Dewey (1938) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกันช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การพัฒนาหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา และการพัฒนากระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. จากผลการวิจัยทำให้ได้สารสนเทศให้กับอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ได้พิจารณาแนวคิดหรือทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการเรียนรู้ ที่ได้ทำมาทั้งหมด รวมถึงแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมและทันสมัยในการประยุกต์ใช้ในงานวิจัยต่อไป
3. นำไปประยุกต์ใช้ในการสังเคราะห์งานวิทยานิพนธ์สาขาวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

การสังเคราะห์วิทยานิพนธ์ของหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในครั้งนี้ เป็นการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) เพื่อสังเคราะห์ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิทยานิพนธ์เท่านั้น ยังไม่มีผลการสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) ที่เกี่ยวกับดัชนีมาตรฐาน และขนาดอิทธิพล ดังนั้นในการสังเคราะห์ครั้งต่อไป ควรมีการสังเคราะห์ทั้งเชิงคุณลักษณะและเชิงปริมาณ โดยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis)

เอกสารอ้างอิง

- Anaman, A., Buakerd, W., Sirisawat, T., & Yahakorn, S. (2018). A synthesis of graduate-level research in Curriculum and Instruction, Thai major, School of Education, Sukhothai Thammathirat Open University. *STOU Education Journal*, 11(1), 339–349. (In Thai).
- Anderson, T. P. (1999). *Instructional development paradigms*. New Jersey: Educational Publication.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain*. New York: David McKay.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Gökal, H.; Buzun, M.; & Adalier, A. (2023). Blockchain: A Content Analysis of Graduate Theses in Turkey. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 22(1), 37-48.
- Kaemmani, T. (1991). The development of "thinking process". *Journal of Education*, 20(2), 19–28. (In Thai).
- _____. (2005). *Various alternative instructional models*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai).
- _____. (2018). *The art of teaching: Knowledge for effective learning process management* (21st ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (In Thai).

- Kamphut, C., Srikun, S., & Bamrunkit, S. (2021). A synthesis of research on STEM education in Thailand. *Journal of Buddhist Studies*, 12(1), 188–204. (In Thai).
- Khankhaeng, P. (2019). *A synthesis of research on instructional innovations for improving English learning achievement of secondary school students*. Master's thesis, Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University. (In Thai).
- Moolkum, S., & Moolkum, O. (2002). *19 instructional methods: For developing knowledge and skills*. Bangkok: Phapphim. (In Thai).
- Pidthong, P. (2023). *A synthesis of research on Thai language instruction at the Faculty of Education, Chulalongkorn University*. Independent study, M.Ed. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University. (In Thai).
- Singklang, U., & Sawangboon, T. (2024). A meta-analysis of research on instructional methods affecting Thai reading skills of primary students with learning disabilities. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 30(2), 158–171. (In Thai).
- Sökmen, Y. (2021). Content Analysis of Articles Published in the Field of Social Studies Education. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 13(2), 1564-1582.
- Somkid, K. (2016). *A synthesis of research on graduate curriculum management in Educational Administration major at Chiang Mai University*. Independent study, M.Ed. Chiang Mai: Chiang Mai University. (In Thai).
- Srisawat, B., & Srisawat, S. (2009). *Research on educational administration*. Bangkok: Suree Viyasarn. (In Thai).
- Statipakeekul, A., & Phetmon, P. (2022). A synthesis of theses by Master of Education students in Curriculum and Instruction, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. *Nakabutr Research Journal*, 14(3), 112–120. (In Thai).
- Sutthirat, C. (2013). *Curriculum development: From theory to practice*. Bangkok: We-Print. (In Thai).
- Thaierueakham, S. (2008). *Research methodology for humanities and social sciences*. Kalasin: Prasan Karn Pim. (In Thai).
- Tungkhanai, K. (2021). Blended learning in the new normal. *Karusatsan*, 15(1), 29–43. (In Thai).